

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

19 Mayıs 2025

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** Yasal Uyarı:*** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde ve surette olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

TRUMP'IN ORTADOĞU TURU: GÖRÜNENDEN FAZLASI
Prof. Dr. Murat KOÇ

Donald Trump'ın Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri'ni (BAE) kapsayan Ortadoğu turunun görünürdeki temel amacı, ABD'nin ekonomik ve jeopolitik çıkarlarını güçlendirmektir. Bu ziyaret, Trump'ın ikinci başkanlık dönemindeki ilk büyük uluslararası gezisi olup, bölgedeki stratejik ortaklıkları derinleştirmeyi hedefledi. Peki görünmeyenler?

GÖRÜNENLER**1. Yeni Bir Bölgesel Blok Oluşturma Çabası**

Trump'ın Suudi Arabistan, Katar ve BAE'yi kapsayan ziyareti, İsrail'in dışlandığı, İran karşıtı ancak Çin ile mesafeli bir Sünni Arap eksenini inşasını hedefliyor. Bu eksen: ABD ile ekonomik bağları artırırken, Çin'in Kuşak-Yol girişimine Arap dünyası içinde alternatif sunmayı amaçlıyor.

2. Trump'ın Küresel Liderlik Göstergesi Olarak Kullanımı

İkinci dönemine yeni başlayan Trump, bu turu küresel liderliğini yeniden inşa etmek için "ekonomik diplomasi şovu" olarak kurguladı: Trilyon dolarlık anlaşmalar, yalnızca ekonomi değil aynı zamanda güç ve prestij mesajı taşıyor. Ortadoğu'nun geleneksel Amerikan etkisinden uzaklaştığı algısını tersine çevirmeyi amaçlıyor.

3. Çin ve Rusya'ya Karşı Jeoekonomik Geri Dönüş Hamlesi

Çin'in enerji yatırımlarını ve teknolojik nüfuzunu kırmak, Rusya'nın Suriye ve İran'daki etkinliğini pasifleştirmek için "yeni bir Amerikan ekonomik düzeni" önerisi sundu.

GÖRÜNMEYENLER**• İran ile Yeni Gerilim Dalgası**

Trump'ın Körfez ülkeleriyle bu kadar yakınlaşması, İran tarafından açık tehdit olarak algılanacak. Basra Körfezi ve Hürmüz Boğazı daha kritik hale geliyor.

• İsrail'in Tepkisi ve Siyasi Mesajlar

Tur boyunca İsrail'in tamamen dışlanması, Tel Aviv yönetiminde güvenlik endişeleri ve diplomatik rahatsızlık yaratmıştır. İsrail'in hem ABD Kongresi hem Yahudi lobileri üzerinden Trump'a baskı uygulamaya başlaması uzak bir ihtimal değil.

• Yeni Teknoloji Blokları ve Yapay Zekâ Alanında İş Birlikleri

Ziyaret sırasında imzalanan yapay zekâ ve savunma teknolojisi anlaşmaları, ABD'nin Arap sermayesiyle Silikon Vadisi'ni harmanlama planının parçası. Bu, Çin'in "dijital Yuan" stratejisine karşı Arap dünyasında "teknolojik dolar alanı" yaratma çabasıdır.

• Suriye Açılımının Bölgesel Sonuçları

Suriye'ye uygulanan yaptırımların kaldırılması, ülkeyi yeniden yatırım alanı hâline getirirken, bu adım hem Esad sonrası muhalifleri hem de Rusya-İran eksenini rahatsız edecektir. Suriye'nin yeniden yapılandırılmasında Körfez sermayesi, ABD güvencesiyle Çin'e karşı bir inşaa gücü olarak konumlandırılacaktır.

Donald Trump'ın 2025 Ortadoğu ziyareti, sadece ekonomik çıkarlar ya da savunma anlaşmaları çerçevesinde değil, bölgesel dengeleri kalıcı olarak yeniden kurgulama hamlesi olarak okunmalıdır.

Ziyaretin asıl amacı:

- Çin ve Rusya'ya karşı Körfez ülkeleri üzerinden yeni bir jeoekonomik denge yaratmak,
- İsrail'in etkisini dengeleyerek Arap dünyasında yeni bir liderlik hattı oluşturmak,
- Ortadoğu'da "yumuşak güç" tekrar Amerikan eksenine çekmektir.

Bu bağlamda Trump'ın ziyareti, Ortadoğu'nun geleceği açısından bir dönüm noktası olarak değerlendirilmeli ve bölgedeki tüm aktörler için yeni denge arayışlarının tetikleyicisi olarak görülmelidir.

RUSYA AÇISINDAN TRUMP'IN ORTADOĞU TURUNUN ANLAMI

Donald Trump'ın 2025 Ortadoğu turu Rusya açısından oldukça kritik ve rahatsız edici bir gelişme olarak değerlendirilmiştir. Moskova bu ziyareti yalnızca ABD'nin ekonomik genişlemesi değil, Rusya'nın Ortadoğu'daki jeopolitik kazanımlarına doğrudan meydan okuma olarak algılamıştır.

1. Ortadoğu'daki "Jeopolitik Dengeyi" ABD'ye Kaptırma Riski

2015'ten itibaren Rusya, Suriye müdahalesiyle bölgede stratejik üstünlük kurmuştu. İran ile ittifak, Türkiye ile yakınlaşma ve İsrail ile kontrollü diyalog bu hamlelerin temel taşlarıydı. Trump'ın ziyaretiyle Suudi Arabistan, BAE ve Katar'ın ABD'ye tamamen yaklaşması, Rusya'nın bölgedeki denge kurucu pozisyonunu zayıflatıyor. Özellikle Katar gibi hem Rus gazına rakip olan hem de Moskova ile diyalog yürüten bir aktörün Washington'a bu kadar yakınlaşması enerji diplomasisi açısından tehlike çanları anlamına geliyor.

2. Suriye Üzerinden Rusya'ya Meydan Okuma

Trump'ın Suriye'nin yeni lideri Ahmed el-Şaraa ile görüşmesi ve yaptırımları kaldırma taahhüdü, Rusya için doğrudan tehdit anlamına gelir. Bu adım, Suriye'nin yeniden inşasında Rusya'yı devre dışı bırakma ve Körfez sermayesi ve Amerikan şirketlerini öne çıkarma çabasıdır. Rusya'nın 10 yıldır yaptığı askeri ve siyasi yatırımların ekonomik geri dönüşünün önünün kesilmesi anlamına gelir.

3. Silah Pazarında Kaybedilen Alanlar

Suudi Arabistan ve BAE ile imzalanan devasa silah anlaşmaları (örneğin Patriot sistemleri, F-35 transferi vb.), Rusya'nın savunma sanayi ihracatı açısından ciddi bir pazar kaybına yol açacaktır. Bu ülkeler, geçmişte Rusya'dan S-400 gibi sistemlerle pazarlık yaparak ABD'ye baskı uyguluyordu. Şimdi Rusya'nın pazarlık kartları zayıflamıştır.

RUSYA'NIN OLASI TEPKİLERİ VE STRATEJİK CEVAPLARI

1. İran'la Daha Derin Stratejik İş Birliği

İran'ı daha açık ve sert biçimde Batı karşıtı eksene çekecek adımlar gelebilir. Silah ve enerji alanlarında İran'la daha agresif anlaşmalar yapılarak ABD baskılarına karşı "bağışıklık ittifakı" kurulabilir.

2. Çin'le Koordineli Ortadoğu Adımları

Rusya ve Çin arasında, Trump'ın Ortadoğu açılımına karşı koordineli ve bölgesel karşı-ilişkiler geliştirilebilir. Kuşak-Yol Projesi'nin Körfez ayağı hızlandırılarak ABD'ye alternatif kalkınma modelleri sunulabilir.

SONUÇ

Trump'ın 2025 Ortadoğu turu, Rusya'nın uzun süredir kurduğu etki alanlarını hedef alan bir yeniden dağıtım hamlesi olarak yorumlanmaktadır. Kremlin açısından bu ziyaret:

- Bölgedeki Amerikan boşluğunun yeniden dolması,
- Rusya'nın ekonomik değil yalnızca askerî güçle sınırlı kalması,
- Bir sonraki aşamada Ukrayna Krizinde Rusya'nın elinin zayıflatılması için ekonomik girişimlerde bulunulması,
- Çin-Rusya-İran ekseninin daha da belirginleşmesi gibi sonuçlar doğurması beklenen gelişmeler olarak ön plana çıkabilir.

Prof.Dr. Murat KOÇ / Çağ Üniversitesi Bölgesel Güvenlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi